

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายและความร่วมมือเครือข่าย
ย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจ
ภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ *

Policy Driving Strategy and Network Collaboration
in the Old City of Chiang Rai under the framework
of the Northern Economic Corridor and Becoming
a Creative Economy City

วิกรม บุญนุ่น

Vikrom Boonnun

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Social Sciences, Chiang Rai Rajabhat University

Email: Krittamate2017@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบาย และความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่า จังหวัดเชียงราย ภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) วิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2) พัฒนายุทธศาสตร์และขับเคลื่อนนโยบายความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาย่านเมืองเก่าในอำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเวียงป่าเป้า จำนวน 30 คน นักท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองเก่าจำนวน 400 คน และ

* ได้รับความเห็นชอบ: 11 มีนาคม 2567; แก้ไขบทความ: 15 พฤษภาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 27 พฤษภาคม 2567

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เมืองเก่าทั้ง 3 อำเภอ จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย

ผลการศึกษาพบว่า ย่านเมืองเก่าของจังหวัดเชียงรายมีศักยภาพด้านความเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และด้านความเป็นอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร แผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านย่านเมืองเก่าต่อระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือของจังหวัดเชียงราย มีทั้งหมด 6 ประเด็น ประกอบด้วย 1) การยกระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในยุค Next Normal 2) การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับความพร้อมของจังหวัดเชียงรายในการเป็นประตูสู่ความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 3) การพัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มการท่องเที่ยวในปัจจุบัน 4) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาย่านเมืองเก่าในจังหวัดเชียงรายเชื่อมโยงระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือ 5) การพัฒนาฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือ และ 6) การยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญา ผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรรมและปศุสัตว์ และงานศิลปะ

คำสำคัญ: ระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือ; ยุทธศาสตร์การพัฒนา; เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Abstract

The research on policy-driving strategy and network collaboration in the old city of Chiang Rai under the framework of the northern economic corridor and becoming a creative economy city aims to 1) analyze the potential of tourist attractions in the old town under the northern economic corridor and 2) develop strategies and driving policies for cooperation in the Chiang Rai old City network under the framework of the northern economic corridor and creative economy cities. The population used in this research are 1) 30 people involved in the promotion and development of the old town in Mueang Chiang Rai district,

Chiang Saen district, and Wiang Pa Pao district, 2) 400 tourists and 3) 45 tourism stakeholders in the old town area of 3 districts. The research instruments are questionnaires, in-depth interviews, and focus-group discussions.

The results reveal that the old city area of Chiang Rai province has the potential to be a tourism and health tourism industry and an agricultural and food industry. The strategic plan for driving policies and strategies in the old city towards the Northern Economic Corridor of Chiang Rai province has 6 aspects; 1) upgrading the potential development of tourism and service personnel to meet the needs of the Next Normal era. 2) Promoting public relations and creating awareness about Chiang Rai Province's readiness to be a gateway for cooperation in the Mekong Sub-region. 3) Developing standards for tourist attractions and tourism activities in line with changes in current tourism trends. 4) Creating a network of cooperation in developing the old city area in Chiang Rai province, linking the Northern Economic Corridor. 5) Development of databases and information technology to promote the movement of Chiang Rai province under the Northern Economic Corridor framework. 6) Upgrading and adding value to products from wisdom, cultural products, agricultural and livestock products, and works of art.

Keywords: northern economic corridor; development strategies, creative economy

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (open economy) คือเป็นประเทศที่ติดต่อทำการซื้อขายสินค้าและบริการกับประเทศเพื่อนบ้าน การค้าระหว่างประเทศ จึงมีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกในการพัฒนาและนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศ รวมทั้งมีส่วนสำคัญในการผลักดันให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ซึ่งเป็นปีที่รัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ การค้าระหว่างประเทศของไทยที่ผ่านมาพบว่าประเทศไทยส่วนใหญ่จะขาดดุลการค้า และได้

ดุลการค้าการชำระเงินเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสินค้าส่งออกของไทยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเกษตรกรรม เศรษฐกิจและการค้าของไทยในระยะที่ผ่านมาจึงขยายตัวในอัตราที่สูงมาก แต่จากสถานการณ์เศรษฐกิจและการค้าของโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปกล่าวคือ ได้มีการนำมาตรการใหม่ๆ มาเป็นข้ออ้างในการกีดกันการค้ามากขึ้น เช่น การใช้มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด และ ตอบโต้การอุดหนุนการห้ามนำเข้าโดยอัตโนมัติ โดยใช้เหตุผลทางสุขอนามัย มาตรฐานสินค้าหรือสิ่งแวดล้อม การแข่งขันในตลาดการค้าโลกที่มีความเข้มข้นยิ่งขึ้น ในส่วนของประเทศไทยนอกจากแสวงหาผลประโยชน์จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าของโลกโดยเข้าร่วมในกลุ่มเศรษฐกิจการค้าที่มีผลประโยชน์สอดคล้องกัน (พหุริ สุวรรณศรี และ สุภัทณี เปี่ยมสุวรรณกิจ, 2565) ยังมีความต้องการในการปรับเปลี่ยนและการนำเอาสภาพบริบทในประเทศ และต่างประเทศมาใช้ อย่างเช่นกรณีของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ตามกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาค เช่น ประชาคมอาเซียนที่ประกอบไปด้วยกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนกรอบความร่วมมืออื่นๆ ในอนุภูมิภาค เช่น โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงหรือ Greater Mekong Sub-region: GMS กรอบความร่วมมือ CLMV (Cambodia, Lao PDR, Myanmar และ Vietnam) และ เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

ภายใต้ความร่วมมืออันส่งผลต่อการเชื่อมต่อเป็นลักษณะวงกลม ทำให้เกิดการเชื่อมโยงกลายเป็นระเบียบเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งเหนือและใต้ (North-South Economic Corridor) โดยส่งผลกระทบต่อภาคเหนือตอนบนเป็นอย่างมาก กลายเป็นแหล่งรองรับการค้าการลงทุนมาจากประเทศจีนผ่านมายังประเทศลาว โดยประเทศจีนยังได้มีนโยบายแนบชิดเกี่ยวกับการใช้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางหรือ One Belt One Road เชื่อมยุโรป-เอเชีย สร้างเส้นทางสายไหมแห่งใหม่ (New Silk Road) ทั้งทางบกและทางทะเลโดยลงไปทางทิศใต้ผ่านไทยทั้งทางถนนและทางรถไฟเพื่อออกทะเลทั้งทางอันดามันและอ่าวไทย (ชัยยุทธ ชินกุล, 2561) โดยการเชื่อมต่อเส้นทางตั้งแต่ภาคเหนือตอนบนถือเป็นโอกาสสำคัญในการค้าการลงทุนในพื้นที่ของจังหวัดเชียงรายเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะโอกาสในด้านการท่องเที่ยว ด้านความเป็นย่านเมืองเก่าในจังหวัดเชียงรายอันเป็นเมืองที่มีลักษณะพิเศษ นับแต่ยุคราชวงศ์มังรายและยุครัตนโกสินทร์ (ยุคปัจจุบัน) นับไปสู่จุดเด่นของเมืองเชียงรายคือการเป็นเมืองที่มีลักษณะของการเป็นย่านชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ได้แก่ ชุมชนจีนยูนนาน ยานอินเดีย ยานชาวจีนที่มีการรวมตัวกันเข้มแข็ง (นครินทร์ น้ำใจดี, 2565) ส่งผลอย่างยิ่งต่อลักษณะของเศรษฐกิจสร้างสรรค์อันนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าในด้านผลิตภัณฑ์เชิงพื้นที่ของจังหวัดเชียงราย

เพื่อสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวเมืองเก่าเพื่อตอบสนองต่อฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศและของจังหวัดเชียงราย รวมถึงการส่งเสริม Lanna Wellness Cluster การผลักดันประเด็น Northern Food Valley การสนับสนุน Startup Digital Content การขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ (Smart City) การฟื้นฟูย่านเมืองเก่า การเชื่อมโยงเมืองวัฒนธรรม (Cultural Cities) และการส่งเสริมหัตถกรรมสร้างสรรค์ (Creative Crafts) ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการสร้างยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์
2. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และขับเคลื่อนนโยบายความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะย่านเมืองเก่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์จำนวน 3 อำเภอด้วยกันคือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเวียงป่าเป้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ตัวแทนจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย พาณิชยจังหวัดเชียงราย หัวหน้าสำนักงานยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงราย นักประวัติศาสตร์ท้องถิ่น นักวิจัยอิสระ ศิลปิน นักวิชาการในสถาบันการศึกษา สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ตัวแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเชียงราย ผู้บริหารและหรือผู้ประกอบการมรดกทางวัฒนธรรม กลุ่มศิลปะ กลุ่มสื่อ สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ย่านเมืองเก่า รวมทั้งสิ้น 30 คน

1.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

นักท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม กลุ่มศิลปะ กลุ่มสื่อ สินค้าและบริการ ในพื้นที่ย่านเมืองเก่าทั้ง 3 อำเภอคือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเวียงป่าเป้า กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ทราบจำนวนประชากร (W.G. Cochran, 1953) ดังนี้

$$e = z \frac{s}{\sqrt{n}} \text{ หรือ } n = \left(\frac{z \cdot s}{e} \right)^2$$

เมื่อ e แทน ความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่ยอมรับได้ Z แทน ความมั่นใจที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ถ้า $Z = 0.05$ มีค่าเท่ากับ 1.96 และถ้า $Z = 0.01$ มีค่าเท่ากับ 2.58 S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรสามารถระบุได้จำนวน 400 คน

ประกอบด้วย 1) นักท่องเที่ยวในพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม กลุ่มศิลปะ กลุ่มสื่อ อาหาร สินค้า ของฝากของที่ระลึก และบริการด้านการท่องเที่ยว ในพื้นที่ย่านเมืองเก่าทั้ง 3 อำเภอคือ อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเวียงป่าเป้า ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน 2) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ย่านเมืองเก่าทั้ง 3 อำเภอ เช่น ผู้รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ผู้ผลิตสินค้าและหัตถกรรม ผู้จำหน่ายของฝากของที่ระลึก ผู้ผลิตอาหารแปรรูป ภาคการเกษตร หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ องค์การอิสระ ผู้ให้บริการที่พัก ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค เจ้าของอาคาร/สถานที่ เป็นต้น จำนวนอำเภอละ 15 ราย รวมจำนวน 45 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ครอบคลุมย่านเมืองเก่าในอำเภอสำคัญ 3 อำเภอได้แก่

2.1 ย่านเมืองเก่าอำเภอเมืองเชียงรายประกอบไปด้วย มรดกทางวัฒนธรรม วัดกลางเวียง วัดพระสิงห์ วัดมิ่งเมือง วัดมุงเมือง วัดศรีเกิด วัดพระแก้ว วัดจำเมือง โบสถ์คริสจักรที่ 1 เวียงเชียงราย คริสจักรที่ 2 เชียงราย ศาลเจ้าแซ่ฮี้ ศาลเจ้ามูลนิธิสารธารณะกุศล เชียงรายและศาลเจ้าพ่อดอยทอง มัสยิดารูลอามานเชียงราย กำแพงเมืองและคูเมือง ในอำเภอเมืองเชียงราย โรงพยาบาลโอเวอร์บรู๊ค แม่กกวิลลา(โรงเรียนดรุณศึกษา) จุดหมายตาของเมือง (หอนาฬิกา) สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงราย (หลังเก่า)กลุ่มศิลปะ ประกอบไปด้วย พิพิธภัณฑ์

และลานกลางเมือง กล่าวคือ พิพิธภัณฑ์เชียงราย พิพิธภัณฑ์ภาพเก่าเมืองเชียงราย (ศาลากลางหลังแรก) สวนตุงและโคมเชียงราย ขรัวศิลป์ วัตร่องขุน กลุ่มสื่อ ประกอบไปด้วย บ้านมิชชันนารี สินค้าและบริการ ประกอบไปด้วย ร้านซีเปียวพาณิชย์ ร้านอุดมมิตร ร้านอิมกี โรงเรียนแรมบ้านนอนเพลิน บ้านเก่าแก่ปูน ร้านข้าวซอยอิสลาม หนองสีแจ่ง ร้านสามดาว ร้านกองหลวง

2.2 ย่านเมืองเก่าอำเภอเชียงแสนประกอบไปด้วย มรดกทางวัฒนธรรม กลุ่มศิลปะ กลุ่มสื่อ สินค้าและบริการ ประกอบไปด้วย เวียงหิรัญนครเงินยาง และ เมืองโบราณเชียงแสน

2.3 ย่านเมืองเก่าอำเภอเวียงป่าเป้าประกอบไปด้วย มรดกทางวัฒนธรรม กลุ่มศิลปะ กลุ่มสื่อ สินค้าและบริการ ประกอบไปด้วย พระธาตุแม่เจดีย์ พระธาตุม่อนพระเจ้าหลายเมือง โบราณเวียงกาหลง สวนสาธารณะบ้านขุมเมืองเย็น ดอยลังกา บ่อน้ำพุร้อน หมู่บ้านแม่ชะจาน เชื้อนดอยงู อ่างเก็บน้ำแม่ฉางข้าว

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ 2) แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ ทั้ง 3 อำเภอ และ 3) การจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อการสร้างยุทธศาสตร์โดยกิจกรรมการระดมสมอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การตรวจสอบเนื้อหาจากการสัมภาษณ์และกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อยด้วยเทคนิคสามเส้า (Data Triangulation)

5. การวางแผนและดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 (D0O) จัดทำกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายและความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ **ขั้นที่ 2 (R1A)** เป็นขั้นของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง **ขั้นที่ 3 (R1O)** ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายและความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือ **ขั้นที่ 4 (D1A)** เป็นขั้นของการวางแผนการวิจัยและการเก็บข้อมูล **ขั้นที่ 5 (D1O)** นำเครื่องมือที่ดำเนินการปรับแก้ในขั้นตอนที่ 4 มาดำเนินการวิเคราะห์หาค่าความตรงกับผู้เชี่ยวชาญโดยใช้รูปแบบของการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา **ขั้นที่ 6 (R2A)** นำเครื่องมือที่ผ่านการวิเคราะห์มาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล **ขั้นที่ 7 (R2O)** ได้ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้

กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ **ขั้นที่ 8 (D2A)** นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยดำเนินการแบ่งเป็นหมวดหมู่และจัดทำเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในกิจกรรมการระดมสมองโดยขั้นตอนในการระดมสมองเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ **ขั้นที่ 9 (D3A)** นำข้อมูลที่ได้จากการจัดทำยุทธศาสตร์ในกิจกรรมระดมสมองมาสังเคราะห์และจัดทำร่างยุทธศาสตร์ **ขั้นที่ 10 (D3O)** นำร่างยุทธศาสตร์ไปขยายผลเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4. สรุปผลการวิจัย

การศึกษายุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายและความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์สามารถสรุปผลการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 วิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สรุปได้ ดังนี้

1. ผลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยว จำนวน 400 ชุด พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 68.00 มีช่วงอายุเฉลี่ย 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.50 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.50 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 30,001 บาทขึ้นไป นักท่องเที่ยวส่วนมากเคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงราย คิดเป็นร้อยละ 76.00 ในด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยว 1-2 วัน คิดเป็นร้อยละ 62.80 หากพิจารณาจากวิธีการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางกับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 51.50

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว พบว่า ศักยภาพด้านความเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ โดยในพื้นที่ที่มีความพร้อมในการบริการอาหารไทย มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.88) ศักยภาพด้านความเป็นอุตสาหกรรมดิจิทัล พบว่า การให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมทั่วถึงในพื้นที่ มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58) ศักยภาพด้านความเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า ประเด็นที่มีความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด ได้แก่ ในพื้นที่มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เทศกาล งานแสดงถนนคนเดิน ฯลฯ (ค่าเฉลี่ย 4.89) และ ศักยภาพด้านความเป็นอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร พบว่า ประเด็นที่ได้รับความคิดเห็นในระดับ มากที่สุด คือ ในพื้นที่มีผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตรที่

หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.72) และ มีแหล่งจำหน่ายสินค้าด้านการเกษตรที่เพียงพอต่อความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 4.62) จากการวิเคราะห์ภาพรวมในการประเมินศักยภาพย่านเมืองเก่าในจังหวัดเชียงราย การประเมินศักยภาพย่านเมืองเก่าในจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จากมุมมองของนักท่องเที่ยว สามารถ นำเสนอได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: การประเมินศักยภาพย่านเมืองเก่าในจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จากมุมมองของนักท่องเที่ยว

อำเภอ	อุตสาหกรรม สร้างสรรค์		อุตสาหกรรม ดิจิทัล		อุตสาหกรรม ท่องเที่ยวและ ท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ		อุตสาหกรรม เกษตรและอาหาร	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
อำเภอเมืองเชียงราย	3.66	.797	3.52	.851	4.58	.636	4.33	.798
อำเภอเชียงแสน	3.69	.754	3.41	.829	4.59	.604	4.40	.671
อำเภอเวียงป่าเป้า	3.67	.767	3.51	.787	4.60	.583	4.44	.727
ภาพรวมจังหวัด เชียงราย	3.67	.771	3.48	.822	4.60	.607	4.39	.734

จากตารางที่ 1 พบว่า จากมุมมองของนักท่องเที่ยวทำให้เห็นถึงศักยภาพของจังหวัดเชียงราย โดย ประเด็นที่ได้รับความคิดเห็น ในระดับ มากที่สุดคือ ความเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.60 รองลงมาคือ ความเป็นอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ได้รับความคิดเห็นในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 4.39 ในขณะที่ศักยภาพความเป็นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ได้รับความคิดเห็นโดยรวมในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 และศักยภาพความเป็นอุตสาหกรรมดิจิทัล ได้รับความคิดเห็นโดยรวมในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.48 เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า มีภาพรวมไปในทิศทางเดียวกันกับภาพรวมระดับจังหวัด

2. จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ผู้ประกอบการ) โดยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.40 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง คือ ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 35.60 รายได้ต่อเดือนเฉลี่ยส่วนใหญ่ของกลุ่มตัวอย่าง

อยู่ที่ 30,001 บาทขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างมีความเกี่ยวข้องที่หลากหลายกับแหล่งท่องเที่ยวในย่านเมืองเก่า เช่น เป็นผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ผู้ผลิตสินค้าและหัตถกรรม ผู้จำหน่ายของฝาก/ของที่ระลึก ผู้ผลิตอาหารแปรรูป ภาคการเกษตร หน่วยงานภาครัฐด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ องค์การอิสระ ผู้ให้บริการที่พัก ผู้ให้บริการด้านการท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค เจ้าของอาคาร/สถานที่ เป็นต้น โดยภาพรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ประกอบการ สามารถนำเสนอได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในมุมมองของผู้ประกอบการ

ประเด็นคำถาม	$\bar{x}$	S.D.
ศักยภาพพื้นที่		
- ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มีจำนวนเพียงพอ	3.47	1.12
- แรงงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มีจำนวนเพียงพอ	3.89	1.13
- พื้นที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวสูงขึ้น	3.24	1.13
- ผู้ประกอบการมีความพร้อมในการผลิตหรือให้บริการด้านการท่องเที่ยว	4.64	0.57
- พื้นที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	3.00	1.17
- ภาคเอกชนมีการลงทุนด้านสินค้าและบริการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.93	0.99
- มีการสนับสนุนจากภาคการศึกษาในด้านการพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว	3.36	1.00
สรุปภาพรวม	3.64	.951
ศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม		
- มีการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการบริการด้านการท่องเที่ยว	2.78	0.77
- มีการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรมการผลิตและบริการด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ	2.73	1.25
- มีการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรมการผลิตและบริการด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาคเอกชน	3.22	0.82

ประเด็นคำถาม	$\bar{x}$	S.D.
- มีการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการพัฒนานวัตกรรมการผลิตและบริการด้านการท่องเที่ยวจากหน่วยงานด้านการศึกษา	3.42	1.27
- มีการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวกับภาครัฐ / เอกชน / หน่วยงานด้านการศึกษา	3.89	0.91
สรุปภาพรวม	3.20	.941
ความต้องการและมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
- มีตลาดและกลุ่มลูกค้าที่ชัดเจน	4.51	0.84
- จำนวนของตลาดและกลุ่มลูกค้ามีความเพียงพอ	3.49	0.94
- มีการกำหนดตำแหน่งทางการตลาดที่แน่นอน	3.67	1.11
- สินค้าหรือบริการด้านการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า	4.44	0.81
- มีการใช้ศักยภาพที่มีอย่างเต็มที่ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้า	4.80	0.40
- ได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดและการส่งเสริมการขายจากภาครัฐ	3.64	0.88
- ได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดและการส่งเสริมการขายจากภาคเอกชน	3.67	0.88
- ได้รับการสนับสนุนด้านการตลาดและการส่งเสริมการขายจากภาคการศึกษา	3.84	1.11
สรุปภาพรวม	4.01	.807
แนวโน้ม		
- ผลจากการประกอบการมีแนวโน้มที่ดีขึ้น	4.02	0.72
- การประยุกต์ใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์ มาพัฒนาศักยภาพของการประกอบการในพื้นที่	3.29	1.04
- มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.22	1.08
- มีแนวโน้มในการนำนโยบายภาครัฐหรือตลาดโลกมาสนับสนุนการประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.67	0.93
สรุปภาพรวม	3.55	.899

จากตารางที่ 2 พบว่า จากภาพรวมของมุมมองผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในประเด็นศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในเมืองเก่า สามารถเรียงลำดับ ได้ดังต่อไปนี้ ด้านความต้องการและมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าเฉลี่ยภาพรวมที่ 4.01 หรือ ระดับมาก รองลงมา คือ ศักยภาพด้านพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยภาพรวมที่ 3.64 หรือระดับมาก ด้านแนวโน้มมีค่าเฉลี่ยภาพรวม

ที่ 3.55 หรือ ระดับมาก และศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยภาพรวมที่ 3.20 หรือ ระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์และขับเคลื่อนนโยบายความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเชิงธุรกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์โดยจัดประชุมกลุ่มย่อยกับตัวแทนจากสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย พาณิชยจังหวัดเชียงราย หัวหน้าสำนักงานยุทธศาสตร์จังหวัดเชียงราย นักประวัติศาสตร์ท้องถิ่น นักวิจัยอิสระ ศิลปิน นักวิชาการในสถาบันการศึกษา สภาวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย ตัวแทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานเชียงราย ผู้บริหารและหรือผู้ประกอบการมรดกทางวัฒนธรรม กลุ่มศิลปะ กลุ่มสื่อ สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ย่านเมืองเก่า รวมทั้งสิ้น 30 คนสามารถนำเสนอได้ดังนี้

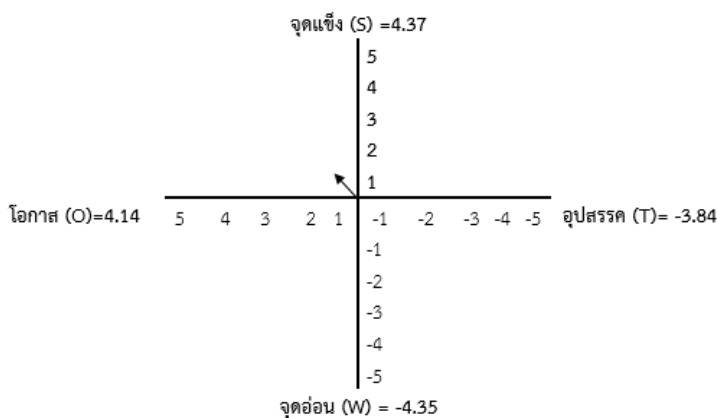
ตารางที่ 3: การกำหนดค่าคะแนนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

สภาพแวดล้อมภายนอก	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	โอกาส	อุปสรรค	โอกาส	อุปสรรค	
สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม	0.45	4.2	-3.51	1.89	-1.58	0.31
เศรษฐกิจ	0.33	4.18	-4.11	1.38	-1.36	0.02
การเมือง กฎหมาย	0.1	4.25	-4.26	0.43	-0.43	0.00
เทคโนโลยี	0.12	3.71	-4.02	0.45	-0.48	-0.04
สรุปสภาพแวดล้อม				4.14	-3.84	
						0.30

ตารางที่ 4: การกำหนดค่าคะแนนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ปัจจัยภายใน	น้ำหนัก	ค่าคะแนน		คะแนนจริง		รวม
	คะแนนเต็ม = 1	จุดแข็ง	จุดอ่อน	จุดแข็ง	จุดอ่อน	
การบริหารงานพัฒนาเมืองเก่า	0.1	4.14	-5	0.41	-0.50	-0.09
งบประมาณ	0.12	3.38	-4.13	0.41	-0.50	-0.09
ทรัพยากรมนุษย์ (บุคคล)	0.11	4.1	-4.36	0.45	-0.48	-0.03
เทคโนโลยีสนับสนุน	0.08	3.7	-4.5	0.30	-0.36	-0.06
การจัดการทรัพยากร/วัตถุดิบ	0.07	4	-4	0.28	-0.28	0.00
องค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว (5As)	0.17	5	-3.76	0.85	-0.64	0.21
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	0.15	4.5	-4	0.68	-0.60	0.08
กระบวนการสร้างการรับรู้	0.2	5	-5	1.00	-1.00	0.00
สรุปสภาพแวดล้อม				4.37	-4.35	
						0.02

ภาพที่ 1. ผลการหาจุดตัดเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์

จากผลการวิเคราะห์ Matrix เพื่อกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ โดยนำคะแนนจากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของปัจจัยภายในมีแนวโน้มเป็น จุดแข็ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และภายนอกมีแนวโน้มเป็น โอกาส ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ซึ่งเป็นจุดตัดของการ **ยกระดับและต่อยอด** ดังนั้น

แนวโน้มการกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบายและความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จะต้องใช้จุดแข็งและโอกาส เพื่อลดจุดอ่อนและภาวะคุกคามซึ่งจะทำให้จังหวัดเชียงรายพัฒนาและได้รับการยกระดับสู่การเป็นประตูสู่ความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงต่อไป

การจัดทำเป้าประสงค์เพื่อจัดทำประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบาย และความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่า จังหวัดเชียงราย ภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus-Group Discussion) สามารถนำเสนอได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5: ประเด็นยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบาย และความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่า จังหวัดเชียงราย ภายใต้กรอบระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ลำดับ	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	คำเป้าหมาย
1	การยกระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในยุค Next Normal	บุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการในจังหวัดเชียงรายได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด	ร้อยละ 80 ของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้รับการพัฒนา
2	การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้เกี่ยวกับความพร้อมของจังหวัดเชียงรายในการเป็นประตูสู่ความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	จังหวัดเชียงรายมีสื่อประชาสัมพันธ์ในหลายรูปแบบเพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับความพร้อมของจังหวัดเชียงรายในการเป็นประตูสู่ความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง	จังหวัดเชียงรายมีสื่อประชาสัมพันธ์ศักยภาพและความพร้อมในการเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบเศรษฐกิจในทุกอำเภอ
3	พัฒนามาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงของแนวโน้มการท่องเที่ยวในปัจจุบัน	แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานสอดคล้องกับแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน	ร้อยละ 70 ของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงรายได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐาน

ลำดับ	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์	คำเป้าหมาย
4	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาย่านเมืองเก่าในจังหวัดเชียงรายเชื่อมโยงระบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ	จังหวัดเชียงรายมีเครือข่ายความร่วมมือแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนกิจกรรมระบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ	จังหวัดเชียงรายมีเครือข่ายทั้ง 4 คลัสเตอร์ คือ เครือข่ายการท่องเที่ยวและท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เครือข่ายเกษตรและอาหาร เครือข่ายอุตสาหกรรมดิจิทัล และเครือข่ายอุตสาหกรรมสร้างสรรค์
5	พัฒนาฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ	จังหวัดเชียงรายมีฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศในการขับเคลื่อนจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ	จังหวัดเชียงรายมีฐานข้อมูลที่ส่งเสริมการขับเคลื่อน NEC ทั้ง 4 คลัสเตอร์
6	ยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรรมและปศุสัตว์ และงานศิลปะ	ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรรมและปศุสัตว์ และงานศิลปะในจังหวัดเชียงรายได้รับการยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่ม	ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์วัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์จากเกษตรกรรมและปศุสัตว์ และงานศิลปะในแต่ละอำเภอในจังหวัดเชียงรายได้รับการพัฒนายกระดับ และสร้างมูลค่าเพิ่ม

5. อภิปรายผลการวิจัย

เส้นทางระบียงเศรษฐกิจถือเป็นเส้นทางที่มีความสำคัญต่อการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (ปริณภา จิตราภรณ์, 2563) จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อย่านเมืองเก่าในจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระบียงเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ มีประเด็น การเก็บค่าเข้าชมในสถานที่ราชการ ราคาที่พักที่มีอัตราสูงในบางพื้นที่ ความไม่เพียงพอของห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการให้บริการ QR CODE เพื่อสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม หรือนำชมสถานที่ด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวเสนอแนะให้มีป้ายบอกทางที่ชัดเจนและเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านความปลอดภัย และมีป้ายข้อมูลหลายภาษาในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและจุดบริการต่างๆ ดังกรณีนี้เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ รุ่งอรุณ กุลหินตั้ง (2558) ซึ่ง

พบว่าพฤติกรรมสารสนเทศของผู้ประกอบการบนระเบียงเศรษฐกิจอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงยังมีน้อย ส่วนใหญ่ยังเป็นรูปแบบของการตั้งรับ ส่งผลต่อความไม่ยั่งยืนในการแก้ไขปัญหา ดังเช่นความไม่พอใจของบางพื้นที่ไม่มีการแจ้งเก็บค่าบริการล่วงหน้า พอเข้าไปในจุดท่องเที่ยวแล้วมีการเรียกเก็บค่าบริการ นักท่องเที่ยวต้องการให้มีจุดแลกเปลี่ยนเงินตราในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวหรือใกล้เคียงอาหารในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งมีราคาค่อนข้างสูงและให้ปริมาณน้อย ร้านอาหารบางแห่งไม่สะอาดและไม่มีความมาตรฐาน ผู้ประกอบการในบางแห่งไม่ใส่ใจคนในพื้นที่ ควรให้คนในพื้นที่มาประกอบกิจการเพราะสอบถามข้อมูลในพื้นที่ไม่สามารถตอบได้ ควรมีการประชาสัมพันธ์ด้านกิจกรรมเทศกาลงานประเพณีให้มากขึ้นและหลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย (2554) ที่ระบุข้อเสนอแนะว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทิศทางที่ยั่งยืน จึงต้องบูรณาการกลยุทธ์จากศาสตร์หลากหลายแขนง ได้แก่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพการกำหนดดัชนีระดับการพัฒนาและขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว การกำหนดมาตรฐานสิ่งก่อสร้าง การพัฒนาคนท้องถิ่นและการตลาด

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทั้ง 3 อำเภอ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ (NEC) กับการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับมาก โดยประเด็นของ NEC จะช่วยลดสัดส่วนของเยาวชนที่ไม่มียานพาหนะ ไม่มีการศึกษา และที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ลงอย่างมากและมองว่าการมี NEC จะทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่มีการขยายตัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รักพงษ์ แสนศรี, ธฤชวรรณ อัมพรมหา, และ ธนวรรณ วรสิงห์ (2566) และ ปริณภา จิตราภรณ์ (2563) ที่ได้เสนอแนะในการวิจัยว่า รัฐบาลต้องสนับสนุนทั้งในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนการส่งเสริมนโยบายการท่องเที่ยวในประเทศโดยเฉพาะอย่างการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดระเบียงเศรษฐกิจและเมืองรองการท่องเที่ยวของประเทศ ด้วยเครื่องมือนโยบายการคลังแบบตรงจุดผ่านโครงการ “เราเที่ยวด้วยกัน” รัฐบาลต้องผลักดันนโยบายนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวด้วยการสนับสนุนและส่งเสริมผู้ประกอบการในภาคธุรกิจท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมท่องเที่ยว (Travel Tech) มาปรับใช้กับธุรกิจของตนในการจัดการและให้บริการนักท่องเที่ยว (Tourists) หรือ ผู้มาเยือน (Visitors) เพื่อสร้างการรับรู้และประสบการณ์ใหม่ในจังหวัดระเบียงเศรษฐกิจและเมืองรองการท่องเที่ยว ตลอดจนนโยบายของ NEC หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องรักษาไว้ทุกรัฐบาล (ชัยยุทธ ชีโนกุล, 2561)

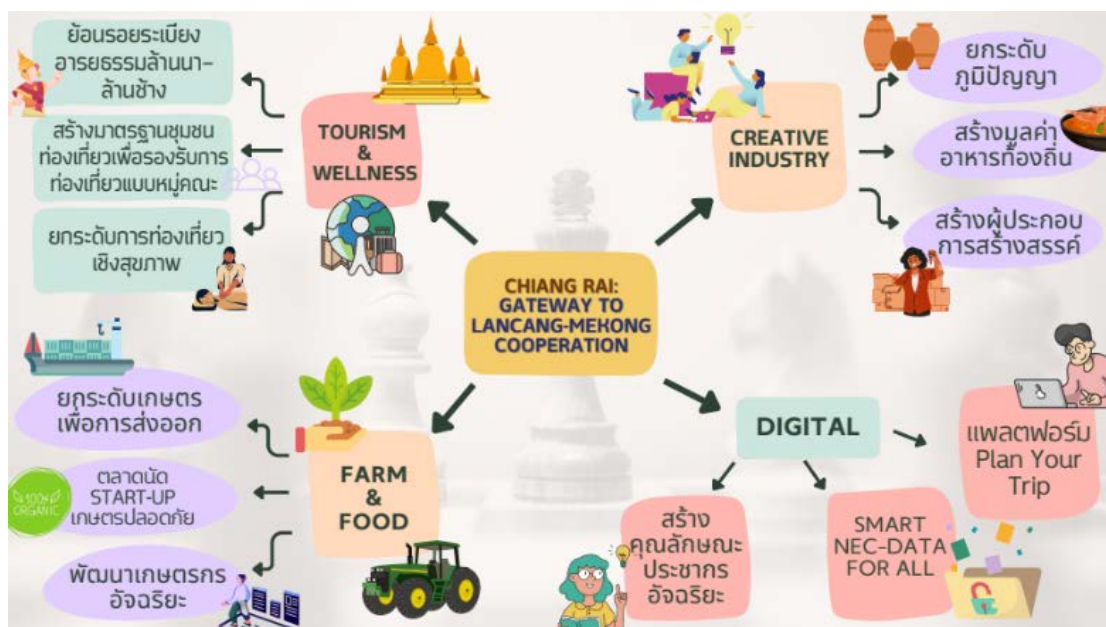
ในส่วนของยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนนโยบาย และความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงราย ภายใต้กรอบระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์

พบว่า มีการให้ความสำคัญกับ การยกระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและบริการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในยุค Next Normal เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ วรรณธร ณรงค์, วิจิตร ศรีสอน, และ สันฐาน ชยนนท์ (2565) โดยพบว่า ยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ระเบียงเศรษฐกิจที่ดีควรให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ด้านโลจิสติกส์ ด้านเมืองอัจฉริยะ และ Thailand 4.0 ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดในยุค Next Normal ของผลงานวิจัย ซึ่งเป็นการให้ ความสำคัญกับความทันสมัยที่ในส่วนของการประชาสัมพันธ์ การพัฒนาระบบสารสนเทศและ เทคโนโลยี และการยกระดับผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาโดยใช้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี ตลอดจนการเชื่อมต่อที่มีประสิทธิภาพ

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวย่านเมืองเก่าภายใต้กรอบระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือกับการเป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการพัฒนายุทธศาสตร์และขับเคลื่อนนโยบาย ความร่วมมือเครือข่ายย่านเมืองเก่าจังหวัดเชียงรายภายใต้กรอบระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือกับการ เป็นเมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ทำให้ได้องค์ความรู้ในรูปแบบของร่างแนวทางการขับเคลื่อนจังหวัด เชียงรายในความเป็นประตูสู่ความร่วมมือและเชื่อมอารยธรรมลุ่มน้ำโขง (Gateway to Lancang-Mekong Cooperation) ใน 4 มิติ ได้แก่ 1) การเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิง สุขภาพ ประเด็นย่อยคือ การยื่นรอยระเบียงอารยธรรมล้านนา-ล้านช้าง การสร้างมาตรฐานชุมชน ท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ และการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 2) การเป็นเมืองอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ประเด็นย่อยคือ การยกระดับเกษตรเพื่อการส่งออก การจัดตลาดนัด Start-up เกษตรปลอดภัย และการพัฒนาเกษตรกรอัจฉริยะ 3) การเป็นเมือง อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ประเด็นย่อย คือ การยกระดับภูมิปัญญา การสร้างมูลค่าอาหารท้องถิ่น และการสร้างผู้ประกอบการสร้างสรรค์ และ 4) การเป็นเมืองอุตสาหกรรมดิจิทัล ประเด็นย่อย คือ การจัดทำ Platform Plan Your Trip การสร้างคุณลักษณะประชากรอัจฉริยะ และการจัดทำ ฐานข้อมูล SMART NEC-DATA FOR ALL ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2. องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรนำประเด็นยุทธศาสตร์ไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนจังหวัดเชียงรายในฐานะกลุ่มจังหวัดในระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ รวมถึงขยายผลสู่ความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับศักยภาพของพื้นที่อื่นในจังหวัดเชียงราย เพื่อยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว การเกษตร การค้า และการลงทุน เชื่อมโยงสู่อนุภูมิภาคุ่มน้ำโขง

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยุทธ ชินกุล. (2561). ส่วนผสมทางการตลาดของธุรกิจในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือตอนบน. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 1-7.
- นครินทร์ น้ำใจดี. (2563). การสำรวจและศึกษาภาพรวมทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญในเขตย่านเมืองเก่าเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 13(1), 37-47.
- นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. *วารสารมนุษยศาสตร์วิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 18(1), 31-50.
- ปริญญ์ จิตราภรณ์. (2563). การพัฒนาการค้าและการผลิตบนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก. *วารสารสวนสุนันทาวิชาการและการวิจัย*, 4(2), 36-43.
- พัชรี สุวรรณศรี, และ สุภัทณี เปี่ยมสุวรรณกิจ. (2565). สถานการณ์เศรษฐกิจของไทยในปัจจุบัน. สืบค้นจาก <https://dlink.me/gMk7L>.
- รักพงษ์ แสนศรี, ธฤชวรรณ อัมพรมหา, และ ธนวรรณ วรสิงห์. (2566). วิเคราะห์นโยบายท่องเที่ยวของรัฐบาลเพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้การท่องเที่ยวสู่จังหวัดที่ไม่ใช่เมืองหลวงผ่านโครงการระเบียงเศรษฐกิจของประเทศไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 40(2), 113-136.
- รุ่งอรุณ กุลหินตั้ง. (2558). พฤติกรรมสารสนเทศของผู้ประกอบการบนระเบียงเศรษฐกิจอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*. 3(3), 79-96.
- หรรษธร ณรงค์, วิจิตรา ศรีสอน, และ สันฐาน ชยนนท์. (2565). ยุทธศาสตร์การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก(EEC). *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(3), 1256-1267.